

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

CAUZA LILIAN ERHAN v. REPUBLICA MOLDOVA

(Cererea nr. 21947/16)

HOTĂRÂRE

Art. 6 (penal) și Art. 6 § 3 (b) • Înlesniri adecvate • Caracterul inechitabil al procesului contravențional prin care reclamantul a fost acuzat de conducerea vehiculului în stare de ebrietate, care l-a plasat într-o situație în care era imposibil să obțină probe în apărarea sa

STRASBOURG

5 iulie 2022

DEFINITIVĂ
05/10/2022

*Această hotărâre a devenit definitivă în baza Articolului 44 § 2 din Convenție.
Ea poate suferi modificări de formă.*

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei hotărâri a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

În cauza Lilian Erhan v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-o Cameră formată din:

Jon Fridrik Kjølbro, *Președinte*,
Carlo Ranzoni,
Egidijus Kūris,
Branko Lubarda,
Gilberto Felici,
Saadet Yüksel,
Diana Sârcu, *judcători*,

și Hasan Bakırcı, *Grefier al Secției*,

Deliberând în secret la 14 iunie 2022,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cauza se referă la presupusul caracter inechitabil al procesului contravențional prin care reclamantul a fost recunoscut vinovat de conducerea unui mijloc de transport în stare de ebrietate alcoolică și în cadrul căruia lui nu i-au fost acordate înlesnirile adecvate pentru pregătirea apărării sale.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

2. Reclamantul s-a născut în anul 1974 și trăiește în Chișinău.

3. La momentul desfășurării evenimentelor, reclamantul era angajat în calitate de șofer la o instituție publică. La 3 septembrie 2015, ora 7, el a fost oprit în trafic de către agenții de patrulare și supus procedurii de testare a aerului expirat în vederea constatării alcoolemiei. Potrivit rezultatelor testării, reclamantul conducea mijlocul de transport sub influența alcoolului. Reclamantul nu a fost de acord cu rezultatele testării și a menționat pe procesul-verbal întocmit de către polițist, în spațiul rezervat pentru semnătură, „nu sunt de acord”, după care a semnat documentul. Spațiul rezervat pentru înregistrarea obiecțiilor persoanelor testate conținea cuvintele „fără obiecții”, aparent scrise de către polițist. Documentul conținea o notă tipizată care afirma că, în cazul în care persoana care fusese testată nu era de acord cu rezultatul testării, ea era în drept să-l conteste prin a fi supusă unei examinări medicale cu recoltarea probelor de sânge la cea mai apropiată instituție medicală, în prezența unui polițist, în decurs de două ore de la testarea inițială. Nota făcea referire la art. 13 și 14 din Hotărârea Guvernului nr. 296 (a se vedea paragraful 16 mai jos).

4. Conform reclamantului, el i-a solicitat verbal polițistului să-l însoțească la un spital, însă polițistul a refuzat, susținând că era ocupat. Guvernul a contestat afirmația reclamantului, potrivit căreia el solicitase să fie însoțit la spital.

5. Polițistul a întocmit trei documente adiționale: unul care se referea la constatările testării alcoolscoapice, iar altele două se refereau la înlăturarea autovehiculului reclamantului. În toate cele trei documente, în spațiul rezervat pentru semnătură, reclamantul a indicat că nu era de acord și a semnat.

6. Imediat după incident, reclamantul s-a deplasat singur către un spital, unde i-au fost prelevate, la ora 8.58, probe de sânge. Rezultatele examinării medicale arătau că reclamantul nu se afla în stare de ebrietate.

7. La 18 noiembrie 2015 Judecătoria Râșcani l-a recunoscut pe reclamant vinovat de conducerea unui mijloc de transport în stare de ebrietate alcoolică și i-a aplicat o amendă în mărime de 3.000 de lei (MDL – aproximativ 150 EUR). De asemenea, instanța a privat reclamantul de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de doi ani.

8. În cadrul procesului, reclamantul a susținut că, potrivit legislației, era obligatoriu ca un polițist să însoțească persoana care nu era de acord cu rezultatele testării alcoolscoapice la un spital, pentru a confirma sau infirma rezultatele respective, în decurs de două ore de la testarea sa. El a susținut că își exprimase în mod clar dezacordul cu rezultatele testării și că indicase acest fapt în procesele-verbale. De asemenea, el a subliniat că solicitase polițistului să-l însoțească la cel mai apropiat spital, pentru a-i recoltate probe de sânge, însă polițistul a refuzat, deoarece trebuia să participe la un alt apel urgent. Prin urmare, el nu a avut altă opțiune decât să meargă singur la spital în cadrul termenului-limită de două ore, unde rezultatul prelevării probelor de sânge demonstau că el nu se afla în stare de ebrietate.

9. În cadrul ședinței, reprezentatul poliției a indicat că rezultatul prelevării probelor de sânge la care fusese supus reclamantul nu putea fi luat în considerare, deoarece ea fusese efectuată în lipsa unui polițist, în modul prevăzut de lege. El nu a negat acuzațiile reclamantului cu privire la refuzul polițistului de a-l însoți la spital.

10. La pronunțarea deciziei sale, instanța s-a bazat doar pe rezultatele testului alcoolscoapic și a declarat inadmisibile rezultatele analizei probelor de sânge. La respingerea celor din urmă rezultate, instanța a motivat că, deoarece reclamantul nu fusese însoțit la spital de către un polițist, rezultatele analizei probelor de sânge nu erau o probă admisibilă. În plus, reclamantul a eșuat să demonstreze că polițistul refuzase să-l însoțească la un spital, iar reclamantul nu a făcut o mențiune în acest sens în documentul care îi fusese dat spre semnare după efectuarea testului alcoolscoapic.

11. Reclamantul a contestat hotărârea, reiterându-și poziția. El a subliniat că, potrivit legii, după ce el își declarase în mod clar dezacordul față de

rezultatele testării, polițiștii avuseseră obligația automată de a-l însoți la spital.

12. La 23 decembrie 2015 Curtea de Apel Chișinău a respins recursul, bazându-se pe aceleași motive ca și cele oferite de către instanța de fond. În plus, Curtea de Apel a considerat că reclamantul nu își manifestase dezacordul față de rezultatul testului alcoolscoptic, deoarece nu formulase obiecții în rubrica rezervată înregistrării obiecțiilor din procesul-verbal. Dimpotrivă, secțiunea respectivă conținea cuvintele „fără obiecții”.

II. CADRUL LEGAL RELEVANT

13. Dispozițiile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009 prevăd următoarele:

“...

6. Examinării medicale se supun următoarele categorii de persoane:

(a) persoanele la care în urma testării alcoolscoptic s-a constatat o concentrație de alcool în aerul expirat, corespunzătoare stării de ebrietate cu grad avansat de alcoolemie;

...

(e) persoanele care nu sunt de acord cu rezultatul testării alcoolscoptic sau contestă rezultatul acesteia;

...

13. Persoana testată alcoolscoptic, care nu este de acord cu procedura testării, funcționarea aparatului de testare, rezultatul testării, este în drept să-l conteste, prin examinarea medicală cu recoltarea obligatorie a probelor biologice. În acest caz persoana testată este însoțită de lucrătorul de poliție la cea mai apropiată instituție medicală abilitată, dar nu mai târziu de 2 ore după testarea alcoolscoptică.

14. Refuzul subiectului de a fi condus la o instituție medicală abilitată pentru examinarea medicală cu recoltarea probelor biologice este considerat ca refuz la dreptul de a contesta rezultatul testării alcoolscoptic și servește drept temei pentru menținerea acestuia în vigoare.

...”

ÎN DREPT

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 DIN CONVENȚIE

14. Reclamantul s-a plâns de caracterul inechitabil al procesului contravențional în privința sa, deoarece fusese plasat într-o situație în care era imposibil să obțină probe relevante, contrar principiului legalității și egalității armelor. El a fost nevoit să demonstreze că nu se aflase sub influența alcoolului, în circumstanțe în care acest lucru era imposibil. Reclamantul a

invocat Articolul 6 §§ 1 și 3 (b) din Convenție, dispozițiile relevante ale căruia prevăd următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî ... asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. ...

3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul:

(b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale ...”

A. Admisibilitatea

15. Curtea notează că plângerea nu este în mod vădit nefondată, în sensul Articolului 35 § 3 (a) din Convenție. În continuare, Curtea notează că plângerea nu este inadmisibilă din niciun alt motiv. Prin urmare, ea trebuie declarată admisibilă.

B. În fond

16. Reclamantul a susținut că polițiștii au încălcat prevederile art. 6 (e) din Hotărârea Guvernului nr. 296, care îi obliga să supună reclamantul prelevării probelor biologice îndată ce el și-a exprimat dezacordul în legătură cu rezultatul testării alcoolscopice. Această încălcare a rezultat în imposibilitatea reclamantului de a contesta în mod efectiv rezultatele testării alcoolscopice și de a se apăra în cadrul procesului. Instanțele care au examinat cauza au admis rezultatul testării alcoolscopice în calitate de probă, în pofida obținerii lui prin încălcarea normelor procedurale prevăzute la art. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 296. Circumstanțele descrise *supra* au reprezentat o încălcare a principiilor legalității și egalității armelor.

17. Reclamantul și-a exprimat dezacordul față de poziția Guvernului, conform căreia el trebuia să solicite în scris prelevarea probelor biologice, susținând că, în baza art. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 296, dezacordul cu rezultatele testării alcoolscopice este un temei suficient pentru a fi însoțit de către un polițist la un spital, pentru efectuarea unei testări biologice.

18. Guvernul a susținut că nu existau probe care să confirme că reclamantul a solicitat polițistului să-l însoțească la un spital, iar mențiunea olografă „nu sunt de acord” pe care a făcut-o în documente nu dovedea acest lucru.

19. Curtea reamintește că Articolul 6 § 3 (b) din Convenție garantează că orice acuzat are dreptul „să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale” și, prin urmare, sugerează că activitatea materială de apărare în numele său poate cuprinde tot ceea ce este „necesar” pentru pregătirea de procesul principal. Acuzatul trebuie să aibă oportunitatea de a-și organiza apărarea într-un mod corespunzător și fără restricții cu privire la posibilitatea de a înainta toate argumentele relevante ale apărării în fața

instanței și, astfel, de a influența rezultatul procesului. Dispoziția este încălcată doar dacă acest lucru devine imposibil. Articolul 6 § 3 (b) oferă o listă neexhaustivă a „drepturilor apărării” care au fost instituite, în primul rând, cu scopul de a garanta, în măsura posibilului, egalitatea dintre acuzare și partea apărării. Facilitățile care trebuie acordate acuzatului sunt limitate la cele care îl ajută sau îl pot ajuta la pregătirea apărării sale (a se vedea *Mayzit v. Rusia*, nr. 63378/00, § 78, 20 ianuarie 2005). Deoarece cerințele Articolului 6 § 3 referitoare la drepturile apărării și principiul împotriva auto-incriminării sunt privite ca aspecte particulare ale dreptului la un proces echitabil garantat de Articolul 6 § 1 (a se vedea *Gäfgen v. Germania* [MC], nr. 22978/05, § 169, CEDO 2010), Curtea va examina plângerea în baza acestor două dispoziții luate împreună.

20. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea constată, în primul rând, că reclamantul a scris în mod clar cuvintele „nu sunt de acord” pe fiecare act întocmit de către poliție. Curtea reține, din formularea art. 6 lit. (e) din Hotărârea nr. 296 (a se vedea paragraful 17 *supra*), că aceasta în sine ar fi fost un motiv suficient pentru a fi însoțit de către un polițist la spital. În al doilea rând, reprezentatul poliției prezent la ședința instanței de fond nu a negat afirmațiile reclamantului cu privire la faptul că el solicitase să fie însoțit la un spital și că polițistul respectiv refuzase să-l însoțească, deoarece avusese o altă chestiune urgentă la care trebuia să participe (a se vedea paragraful 13 *supra*). În asemenea împrejurări, Curtea nu vede niciun motiv pentru a pune la îndoială faptul că reclamantul a solicitat să fie însoțit pentru a fi supus unei testări biologice, însă fără succes. Faptul că reclamantul nu a făcut această solicitare în scris, în viziunea Curții, este lipsit de importanță, deoarece Guvernul nu a prezentat nicio prevedere legală sau exemplu din practica internă care ar fi impus o formă scrisă pentru astfel de solicitări. În această privință, Curtea dorește să sublinieze că conduita reclamantului, care s-a grăbit la spital pentru a-i fi verificat nivelul de alcool din sânge, denotă credibilitatea și intenția sa autentică exprimată în mențiunea „nu sunt de acord” fixată în documentele contestate.

21. Având în vedere contextul de mai sus, Curtea observă că instanțele naționale au refuzat să accepte în calitate de probă rezultatele examinării probelor biologice ale reclamantului, anume deoarece nu fusese efectuată în prezența unui polițist, în modul cerut de lege. În astfel de circumstanțe, Curtea consideră că, prin refuzul de a însoți reclamantul către un spital și de a accepta rezultatul testării biologice a reclamantului, autoritățile naționale au plasat reclamantul într-o situație în care era imposibil să se apere față de acuzațiile privind conducerea vehiculului în stare de ebrietate. Aceasta a subminat cerințele unui proces echitabil și ale egalității de arme, contrar prevederilor Articolului 6 §§ 1 și 3 (b) din Convenție.

Astfel, a existat o încălcare a acestor prevederi.

ALTE PLÂNGERI

22. Reclamantul s-a plâns de încălcarea Articolului 8 din Convenție din cauza faptului că el își pierduse locul de muncă în urma suspendării permisului său de conducere pentru o perioadă de doi ani. Cu toate acestea, având în vedere circumstanțele cauzei, observațiile părților și constatările sale în baza Articolului 6 din Convenție, Curtea consideră că nu este necesar să examineze nici admisibilitatea, nici fondul plângerilor bazate pe Articolul 8 (a se vedea *Kaos-GL v. Turcia*, 450 nr. 4982/07, § 65, 22 noiembrie 2016; *Ghiulfer Predescu v. România*, 451 nr. 29751/09, § 67, 27 iunie 2017; *Partidul Politic "Patria" și alții v. Republica Moldova*, nr. 5113/15 și alte 14, § 41, 4 august 2020).

APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

23. Articolul 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciul

24. Reclamantul a pretins 70 de euro (EUR) pentru prejudiciul material, reprezentând suma amenzii pe care a plătit-o. De asemenea, el a solicitat 6.000 EUR pentru prejudiciul moral.

25. Guvernul a susținut că sumele respective sunt excesive.

26. Curtea nu poate specula cu privire la faptul dacă reclamantul ar fi suferit vreun prejudiciu material în cazul în care încălcarea Articolului 6 nu ar fi avut loc; prin urmare, ea respinge această pretenție. Totuși, Curtea acordă reclamantului 3.600 EUR pentru prejudiciul moral.

B. Costuri și cheltuieli

27. Reclamantul a pretins și 1.050 EUR pentru costurile și cheltuielile suportate în fața Curții.

28. Guvernul a susținut că suma pretinsă este excesivă.

29. Având în vedere documentele aflate în posesia sa, Curtea consideră rezonabil să acorde suma de 800 EUR pentru costuri și cheltuieli.

C. Dobânda de întârziere

30. Curtea consideră oportun ca rata dobânzii de întârziere să fie stabilită conform ratei dobânzii facilității de împrumut marginal practică de către Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* admisibilă plângerea în baza Articolului 6 §§ 1 și 3 (b) din Convenție;
2. *Hotărăște* ca a avut loc o încălcare a Articolului 6 §§ 1 și 3 (b) din Convenție;
3. *Hotărăște* că nu este necesară examinarea admisibilității și a fondului plângerii în baza Articolului 8 din Convenție;
4. *Hotărăște*
 - (a) că Statul reclamat trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data devenirii definitive a hotărârii în conformitate cu Articolul 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care urmează a fi convertite în moneda Statului reclamat la rata aplicabilă la data transferului:
 - (i) 3.600 EUR (trei mii șase sute de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciul moral;
 - (ii) 800 EUR (opt sute de euro), plus orice taxă care poate fi percepută reclamantului, pentru costuri și cheltuieli;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus și până la data efectuării transferului, urmează a fi achitată o dobândă adițional sumelor de mai sus, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de către Banca Centrală Europeană în perioada respectivă, majorată cu trei puncte procentuale;
5. *Respinge* restul pretenției reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 5 iulie 2022, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Hasan Bakırcı
Grefier

Jon Fridrik Kjølbro
Președinte